

Bryssel 30.11.2016
COM(2016) 773 final

KOMISSION TIEDONANTO

Ekologista suunnittelua koskeva työsuunnitelma vuosiksi 2016–2019

Ekologista suunnittelua koskeva työsuunnitelma vuosiksi 2016–2019

1. JOHDANTO

Euroopan unionilla on käytössään useita lainsäädännöllisiä välineitä, joilla EU:n energia- ja ilmastopolitiikan tavoitteet¹ muutetaan erilaisiksi toimintalinjoiksi. Ekologisella suunnittelulla ja sitä täydentävillä energiamerkintäsäännöillä tuetaan komission ensisijaista tavoitetta, joka on Euroopan kilpailukykyyn vahvistaminen ja työpaikkojen luomisen ja talouskasvun tehostaminen. Sen avulla varmistetaan tasapuoliset toimintaolosuhteet sisämarkkinoilla, edistetään investointeja ja innovaatiota kestäväällä tavalla, annetaan kuluttajille mahdollisuus säästää rahaa ja vähennetään hiilidioksidipäästöjä. Ekologisella suunnittelulla tuetaan energiaunionin toteutumista ja vuoden 2030 energiatehokkuustavoitteiden, yhteisesti sovittujen ilmastotavoitteiden ja syvempien ja oikeudenmukaisempien sisämarkkinoiden saavuttamista. Ekologista suunnittelua ja energiamerkintää koskeva kehys on ollut yksi tehokkaimmista toimintapoliittisista välineistä energiatehokkuuden edistämiseksi EU:n tasolla. Sen avulla arvioidaan saavutettavan noin puolet vuoden 2020 energiansäästötavoitteista. Ekologista suunnittelua ja energiamerkintöjä koskevalla lainsäädännöllisellä kehyksellä on kaksi tarkoitusta. Sillä pyritään (ekologisen suunnittelun avulla) varmistamaan, että markkinoille saatetaan energiatehokkaampia tuotteita samalla, kun kuluttajia rohkaistaan tekemään tietoihin perustuvia valintoja (energiamerkintöjen perusteella) ja ostamaan kaikkein tehokkaimpia tuotteita. Näin vähennetään kuluttajien ja yritysten energiankulutusta ja pienennetään energia- ja julkisista palveluista syntyviä laskuja. Samalla taataan sisämarkkinoiden toimivuus ja ehkäistään erilaisista kansallisista vaatimuksista yrityksille ja kuluttajille aiheutuvien turhien kulujen syntyminen.

Tällä sääntelykehyksellä arvioidaan saavutettavan primäärienergiaan liittyviä energiansäästöjä noin 175 Mtoe (miljoonaa öljytonnia vastaava energiamäärä) vuodessa vuoteen 2020 mennessä. Tämä on enemmän kuin Italian vuotuinen primäärienergian kulutus. Kuluttajille tämä tarkoittaa 490 euron säästöä kotitalouden vuosittaisessa energialaskussa. Lisäksi toimien arvioidaan tuottavan noin 55 miljardin euron lisätulot teollisuuden, tukku- ja vähittäismyynnin alalla. Osalla tuloista voitaisiin luoda suoraan jopa 800 000 lisätyöpaikkaa kyseisille aloille. Toimet vaikuttavat myös energiavarmuuteen vähentämällä tuontien energian tarvetta EU:ssa 1,3 miljardilla barrelilla vuodessa ja hiilidioksidipäästöjä 320 miljoonalla tonnilla vuodessa².

Energian kysynnän hillintä on yksi energiaunionia koskevan puitestrategian viidestä ulottuvuudesta³. Kunnianhimoiset ja tehokkaat ekosuunnittelu- ja energiamerkintätoimet ovat välttämättömiä komission energiaunionille asettamien ensisijaisten tavoitteiden ja Pariisissa joulukuussa 2015 järjestetyssä COP21-ilmastokokouksessa sovittujen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.

Tällä ekologista suunnittelua koskevalla työsuunnitelmalla tuetaan komission uutta kiertotaloutta koskevaa aloitetta⁴, jolla edistetään EU:n siirtymistä kohti kiertotaloutta erilaisten tuotteiden ja materiaalien koko elinkaaren kattavien toimenpiteiden avulla. Tarve

¹ Ilmasto- ja energiapolitiikan puitteet 2020 KOM(2010) 639 lopullinen; Ilmasto- ja energiapolitiikan puitteet 2030 COM(2014) 15 lopullinen

² Ekologisen suunnittelun vaikutustenarviointitutkimus, VHK, 2014

³ KOM(2015) 80 lopullinen

⁴ Kiertotaloutta koskeva EU:n toimintasuunnitelma COM (2015) 614/2, hyväksytty 2.12.2015

resurssitehokkuuden parantamiseen, joka on myös poliittinen prioriteetti, kasvaa jatkuvasti EU:ssa. Tuotesuunnittelu on tässä avainasemassa, koska sillä voidaan vaikuttaa merkittävästi tuotteen elinkaaren tekemällä tuotteesta kestävämpi, helpommin korjattava, uudelleenkäytettävä tai kierrätettävä. Ekologista suunnittelua koskeva direktiivi kattaa kaikki tuotteen merkittävät ympäristövaikutukset sen elinkaaren aikana, mutta painopiste on tähän asti ollut energiatehokkuuden parantamisessa. Tulevaisuudessa ekosuunnittelulla olisi tuettava huomattavasti enemmän kiertotaloutta, esimerkiksi tarkastelemalla järjestelmällisesti materiaalitehokkuuteen liittyviä kysymyksiä, kuten kestävyyttä ja kierrätettävyyttä.

Tässä työsuunnitelmassa vahvistetaan komission toiminnan painopisteet kaudelle 2016–2019 ekologista suunnittelua ja energiamerkintää koskevan sääntelykehikseen nojalla. Uudessa työsuunnitelmassa esitellään kahteen aikaisempaan työsuunnitelmaan perustuvia käynnissä olevia toimia sekä tulevia, voimassa olevia tuotekohtaisia toimenpiteitä koskevia uudelleentarkasteluja. Suunnitelmassa tunnistetaan uusia tuoteryhmiä, joita on tutkittava enemmän (tutkimusten, sidosryhmien kuulemisen ja vaikutustenarvioinnin avulla) mahdollisten ekosuunnittelua ja/tai energiamerkintää koskevien vaatimusten huomioon ottamiseksi komission ehdotuksissa. Suunnitelmassa myös esitetään, miten ekosuunnittelulla voitaisiin paremmin tukea kiertotalouden tavoitteita. Tässä työsuunnitelmassa esitelty, uusia tuotteita koskevat toimenpiteet voivat yhdessä jo voimassa olevien uudelleentarkasteltavien toimenpiteiden kanssa säästää primäärienergiaa vuosittain 600 terawattituntia (tai 50 Mtoe:ta) vuoteen 2030 mennessä. Tämä vastaa Ruotsin vuosittaista primäärienergiankulutusta ja tarkoittaa hiilidioksidipäästöjen vuosittaista vähenemistä 100 miljoonalla tonnilla vuoteen 2030 mennessä.

2. TYÖSUUNNITELMAN TARKOITUS

Ekosuunnitteludirektiivi ja energiamerkintädirektiivi ovat molemmat puitedirektiivejä. Niissä säädetään täytäntöönpanotoimenpiteiden käyttöönottoa koskevista edellytyksistä ja perusteista. Täytäntöönpanotoimenpiteissä puolestaan vahvistetaan kutakin tuoteryhmää koskevat sitovat vaatimukset⁵. Tämän sääntelykehiksen mukaisesti tutkittavia tuoteryhmiä koskevat ensisijaiset tavoitteet vahvistetaan ekologista suunnittelua koskevan direktiivin 16 artiklan 1 kohdan mukaisissa työsuunnitelmissa. Kyseisessä kohdassa säädetään, että komissio laatii *"työsuunnitelman, jossa se esittää seuraaville kolmelle vuodelle ohjeellisen luettelon niistä energiaa käyttävistä tuoteryhmistä, joita pidetään ensisijaisina valmistelevia tutkimuksia ja mahdollisia täytäntöönpanotoimenpiteitä hyväksyttäessä"*.

Tämän uuden työsuunnitelman lähtökohtana on ekologisesta suunnittelusta vuonna 2005 annetun direktiivin 16 artiklan 2 kohdassa lueteltuja ensisijaisia tuoteryhmiä koskevat toimet, joita on toteutettu vuoden 2005 puolivälistä⁶ (siirtymäkaudesta) saakka, sekä kaksi ensimmäistä, kausia 2009–2011⁷ ja 2012–2014⁸ koskevaa työsuunnitelmaa.

⁵ Voimassa olevia täytäntöönpanotoimenpiteitä koskeva katsaus on saatavilla osoitteessa: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/list_of_energylabelling_measures.pdf
https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/list_of_ecodesign_measures.pdf

⁶ EUVL L 191, 22.7.2005, s. 29–58

⁷ Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Ekologista suunnittelua koskevan direktiivin mukaisen työsuunnitelman vahvistaminen vuosiksi 2009–2011, KOM(2008)660 lopullinen.

⁸

3. TILANNEKATSAUS

3.1. Hyväksytyt täytäntöönpanotoimenpiteet

Työn priorisoinnin perusteella komissio on käynnistänyt valmistelevia tutkimuksia, jotka ovat johtaneet 28 ekologista suunnittelua koskevan asetuksen, 16 energiamerkintöjä koskevan delegoidun asetuksen ja kolmen tunnustetun vapaaehtoisen sopimuksen hyväksymiseen.

Lisäksi kyseisistä tuoteryhmistä on annettu noin 40 standardointitoimeksiantoa. Luettelo voimassa olevista yhdenmukaistetuista standardeista, joilla tuetaan ekologista suunnittelua koskevia asetuksia, on saatavilla Europa-verkkosivustolla⁹.

3.2 Käynnissä olevat toimet

Eri vaiheissa olevia toimia jatketaan edelleen useiden tunnistettujen ensisijaisten tuoteryhmien kohdalla tämän työsuunnitelman hyväksymishetkellä. Seuraavassa taulukossa esitetään katsaus käynnissä oleviin toimiin sekä, mikäli mahdollista, säästöihin, joita niiden odotetaan tuottavan¹⁰.

Komissio hyväksyy tämän työsuunnitelman yhteydessä seuraavat toimenpiteet, joiden energiansäästöpotentiaalin arvioidaan olevan yli 100 terawattituntia vuotuisessa primäärienergiankulutuksessa vuoteen 2030 mennessä:

- ilmalämmitys- ja jäähdytystuotteisiin liittyvä ekosuunnittelutoimenpide¹¹
- tarkastuksissa sallittuihin poikkeamiin liittyvä ekosuunnittelutoimenpide¹² ja energiamerkintätoimenpide¹³, joilla parannetaan tuotteiden testausta ja vähennetään huijausmahdollisuutta
- itsesääntelytoimista annettu suositus¹⁴, joka tarjoaa opastusta toimialan tukemiseksi sääntelylle vaihtoehtoisten vapaaehtoisten sopimusten jatkamisessa.

Käynnissä on myös muita toimia, jotka esitellään alla olevassa taulukossa:

⁹ <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/>

¹⁰ Ekologisen suunnittelun tuoteryhmiin sovellettavan voimassa olevan vaikutustenarviointikäytännön lisäksi huomioidaan koko EU:n alalla sähköntuotantoon sovellettava 40 prosentin muuntotehokkuus (toisin sanoen jokaista tuotettua 1 Mtoe:ta sähköä kohti tarvitaan 2,5 Mtoe primäärienergiana olevaa polttoainetta [kaasua, öljyä, hiiltä jne.], josta loppukuluttaja joutuu maksamaan).

¹¹ Komission asetus energiaan liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta ilmalämmitystuotteiden, jäähdytystuotteiden, korkeassa lämpötilassa käytettävien prosessijäähdytyslaitteiden ja puhallinkonvektorien ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta. [C(2016) 7769 lopullinen]

¹² Komission asetus asetusten (EY) N:o 1275/2008, (EY) N:o 107/2009, (EY) N:o 278/2009, (EY) N:o 640/2009, (EY) N:o 641/2009, (EY) N:o 642/2009, (EY) N:o 643/2009, (EU) N:o 1015/2010, (EU) N:o 1016/2010, (EU) N:o 327/2011, (EU) N:o 206/2012, (EU) N:o 547/2012, (EU) N:o 932/2012, (EU) N:o 617/2013, (EU) N:o 666/2013, (EU) N:o 813/2013, (EU) N:o 814/2013, (EU) N:o 66/2014, (EU) N:o 548/2014, (EU) N:o 1253/2014, (EU) 2015/1095, (EU) 2015/1185, (EU) 2015/1188, (EU) 2015/1189 ja (EU) 2016/XXX [C(2016) 7769 lopullinen] muuttamisesta tarkastusmenettelyissä sallittujen poikkeamien käytön osalta. [C(2016)7767 lopullinen]

¹³ Komission delegeoitu asetus asetusten (EU) N:o 1059/2010, (EU) N:o 1060/2010, (EU) N:o 1061/2010, (EU) N:o 1062/2010, (EU) N:o 626/2011, (EU) N:o 392/2012, (EU) N:o 874/2012, (EU) N:o 665/2013, (EU) N:o 811/2013, (EU) N:o 812/2013, (EU) N:o 65/2014, (EU) N:o 1254/2014, (EU) 2015/1094, (EU) 2015/1186 ja (EU) 2015/1187 muuttamisesta tarkastusmenettelyissä sallittujen poikkeamien käytön osalta [C(2016)7765 lopullinen]

¹⁴ Komission suositus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY nojalla toimialan toteuttamia itsesääntelytoimia koskevista suuntaviivoista. [C(2016)7770 lopullinen]

Toimenpide	Tila	Odotetut primäärienergian säästöt vuoteen 2030 mennessä¹⁵ (mikäli mahdollista muodossa terawattituntia/vu odessa)
Kaupalliset jäähdytyslaitteet	Kuulemisfoorumi järjestettiin 2.7.2014 Vaikutustenarviointi suoritettu	48
Kompressorit	Kuulemisfoorumi järjestettiin 29.9.2014 Vaikutustenarviointi meneillään	5
Ikkunat	Kuulemisfoorumi järjestettiin 30.9.2015 Vaikutustenarviointi meneillään	40 (ainoastaan energiamerkintää koskevat vaatimukset)
Työstökoneet ja hitsauslaitteet	Kuulemisfoorumi järjestettiin 6.5.2014 Vaikutustenarviointi meneillään	9 (Vapaaehtoinen sopimus metallintyöstökoneist a, asetus hitsauslaitteista)
Ammattikäyttöön tarkoitetut pesukoneet, kuivaajat ja astianpesukoneet	Kuulemisfoorumi järjestettiin 29.11.2013 Standardointityö meneillään	4
Yrityspalvelimet, tiedontallennuslaitteet ja niiden lisälaitteet	Valmisteleva tutkimus saatiin valmiiksi elokuussa 2015	Jopa 43 kaikkien tuotevaatimusten avulla Huomattava resurssien säästöpotentiaali
Vedenkäyttöön liittyvät tuotteet	Valmisteleva tutkimus saatiin valmiiksi joulukuussa 2014 (ei vielä julkaistu)	Jopa 70 (ja 1900 Mm ³ kerättyä vettä) vuoteen 2025 mennessä; jopa 17 (ja 700 Mm ³ kerättyä vettä) vuoteen 2030 mennessä (ainoastaan energiamerkintää koskevat vaatimukset)
Älylaitteet	Valmisteleva tutkimus meneillään	

¹⁵ Lukuun ottamatta vedenkäyttöön liittyviä tuotteita, joista esitetään sekä vuotta 2025 että 2030 koskevat säästöarvot

Valaistuksen valvontalaitteet/valaistusjärjestelmät	Valmisteleva tutkimus meneillään	
Teollisuudessa tai laboratorioissa käytettävät uunit	Kuulemisfoorumi järjestettiin 16.5.2014 Toistaiseksi ei esitetä ekosuunnittelua/energiamerkintää koskevia asetuksia (*)	
Voimakaapelit	Toistaiseksi ei esitetä ekosuunnittelua/energiamerkintää koskevia asetuksia (*)	
Höyrykattilat	Toistaiseksi ei esitetä ekosuunnittelua/energiamerkintää koskevia asetuksia (*)	

(*) Selvitysten tulokset viittaavat siihen, että ekosuunnittelu (ED) ja energiamerkintä (EL) eivät ole asianmukaisimmat sääntelyvaihtoehdot kyseisten tuotteiden energiatehokkuutta koskevien kysymysten ratkaisemiseen ja että nykyinen energiansäästöpotentiaali saavutetaan ainakin osittain jo muiden sääntelyvälineiden avulla.

3.3. Uudelleentarkastelu

Useimpiin tähän mennessä hyväksyttyihin ekosuunnitteluun ja energiamerkintään liittyviin täytäntöönpanotoimenpiteisiin sisältyy tarkistusehdotuksia, jotka on pantava täytäntöön lähivuosina. Seuraavassa taulukossa esitetään yhtenäinen yleiskatsaus asetuksista, joita on tarkasteltava uudelleen ennen vuoden 2019 loppua. Taulukossa esitetään arviot myös energiansäästöpotentiaalista ja resurssien säästöpotentiaalista, mikäli mahdollista.

Tarkastelujen aikana komissio tutkii myös sitä, miten kiertotalouteen liittyviä näkökohtia, kuten resurssitehokkuutta, korjattavuutta, kierrätettävyyttä ja kestävyyttä, voidaan arvioida ja ottaa huomioon voimassa olevia toimenpiteitä tarkistettaessa.

Toimenpide	Tila	Odotetut primäärienergian säästöt vuoteen 2030 mennessä (mikäli mahdollista muodossa terawattituntia/vuodessa)
Televisiovastaanottimet (uudelleentarkastelu) ja elektroniset näytöt	Kuulemisfoorumi järjestettiin 10.12.2014 Sisäinen lausuntokierros on saatu päätökseen Maailmankauppajärjestölle tehtävä ilmoitusmenettely meneillään	83 Huomattava resurssien säästöpotentiaali

Ulkoiset virtalähteet	Kuulemisfoorumi järjestettiin 29.4.2015 Säännökset on tarkoitus mukauttaa Yhdysvaltojen uusiin sääntöihin.	6
Sähkömoottorit	Selvitys valmistui heinäkuussa 2014 Vaikutustenarviointi meneillään	75
Tuulettimet	Selvitys valmistui maaliskuussa 2015 Vaikutustenarviointi meneillään	25
Valaistustuotteet	Selvitys valmistui joulukuussa 2015 Vaikutustenarviointi meneillään	125
Kotitalouksien jääkaapit ja pakastimet	Uudelleentarkastelu meneillään	13 Huomattava resurssien säästöpotentiaali
Astianpesukoneet ja pesukoneet, mukaan lukien kuivaavat pesukoneet	Uudelleentarkastelu meneillään	11 Huomattava resurssien säästöpotentiaali
Sähköisten ja elektronisten kotitalous- ja toimistolaitteiden valmiustilan ja pois päältä -tilan sähkönkulutus	Uudelleentarkastelu meneillään	
Vesipumput	Uudelleentarkastelu meneillään	
Vedenlämmittimet ja kuumavesisäiliöt	Tiettyjen vaatimusten uudelleentarkastelu syyskuuhun 2016 mennessä	
Pölynimurit	Tiettyjen kestävyyttä koskevien vaatimusten uudelleentarkastelu syyskuuhun 2016 mennessä	
Tietokoneet ja tietokonepalvelimet	Uudelleentarkastelu meneillään	Huomattava resurssien säästöpotentiaali
Kiertopumput	Uudelleentarkastelu meneillään	
Huoneilmastointilaitteet ja huonetuulettimet	Uudelleentarkastelu huhtikuuhun 2017 mennessä	
Muuntajat	Uudelleentarkastelu kesäkuuhun 2017 mennessä	
Kuivausrummut	Uudelleentarkastelu touko-/marraskuuhun 2017 mennessä	Huomattava resurssien säästöpotentiaali
Pölynimurit	Uudelleentarkastelu elokuuhun 2018 mennessä	
Kiinteän polttoaineen kattilat	Kolmannen osapuolen tekemää sertifiointia koskevien erityisvaatimusten uudelleentarkastelu elokuuhun 2018 mennessä	
Kiinteää polttoainetta käyttävät paikalliset tilalämmittimet	Kolmannen osapuolen tekemää sertifiointia koskevien	

	erityisvaatimusten uudelleentarkastelu elokuuhun 2018 mennessä	
Tila- ja vedenlämmittimet	Uudelleentarkastelu syyskuuhun 2018 mennessä	
Paikalliset tilalämmittimet	Uudelleentarkastelu tammikuuhun 2019 mennessä	
Ilmanvaihtoyksiköt	Uudelleentarkastelu joulukuuhun 2019 mennessä	

4. OHJEELLINEN LUETTELO VUOSIEN 2016–2019 TYÖSUUNNITELMAAN SISÄLTYVISTÄ UUSISTA TUOTERYHMISTÄ

Tätä työsuunnitelmaa valmistellessaan komissio käynnisti tutkimuksen sellaisten uusien energiaan liittyvien tuoteryhmien tunnistamiseksi, jotka tarjoavat huomattavia energiansäästömahdollisuuksia ja joita ei huomioitu siirtymäkauden tai aikaisemmissa työsuunnitelmissa. Tätä työsuunnitelmaluonnosta tarkistettiin myöhemmin kiertotaloutta koskevan työsuunnitelman valossa.

Tutkimuksessa arvioitiin kvantitatiivisesti kunkin tuoteryhmän kokonaisenergiatehokkuuden parantamisesta johtuvia energiansäästömahdollisuuksia. Myös muut ekologista suunnittelua koskevassa direktiivissä mainitut ympäristövaikutukset¹⁶ arvioitiin kvalitatiivisesti kiertotalouden näkökulmasta. Lisäksi arvioitiin sitä, miten voimassa oleva lainsäädäntö kattaa kyseiset ympäristövaikutukset. Tutkimuksen eri tehtäviin liittyvät loppukertomukset ovat saatavilla aihekohtaisilla verkkosivustoilla¹⁷.

Tätä työsuunnitelmaa ja ohjeellista tuoteryhmäluetteloa laatiessaan komissio on kuullut kuulemisfoorumia jäsenvaltioiden edustajien ja sidosryhmien näkökantojen huomioon ottamiseksi, kuten ekologista suunnittelua koskevan direktiivin 18 artiklassa edellytetään¹⁸.

Loppujen tutkimuksessa tunnistettujen energiaan liittyvien tuotteiden energiansäästöpotentiaali on eräillä tuotteilla pienempi kuin aikaisemmissa työsuunnitelmissa tunnistettujen tuotteiden. Näin ollen komissio aikoo käynnistää yhtäaikaaisesti voimassa olevien asetusten uudelleentarkastelun kanssa aihekohtaisia tutkimuksia sellaisista edellä mainitussa tutkimuksessa käsitellyistä tuotteista, joiden säästöpotentiaali on suurin:

- rakennusten automaatio- ja valvontajärjestelmät
- sähkökattilat
- käsienkuivaamislaitteet
- hissit
- aurinkopaneelit ja vaihtosuuntaajat
- kylmäkuljetuskontit
- korkeapainepesurit¹⁹

¹⁶ Mukaan lukien: vedenkulutus käyttövaiheessa; kulutushyödykkeet (esimerkiksi pesuaineet); tuotteisiin sisältyvät kriittiset raaka-aineet, syttymistä hidastavat aineet, pehmittimet (ftalaatit) tai muut myrkylliset aineet; tuotteisiin sisältyvät F-kaasut; säteily; turvallisuus (polttoainevuodot, tärinä jne.); terveys (hygienia, melutasot jne.); kestävyys (uudelleenkäytettävyys, parannettavuus, korjattavuus jne.); käyttöiän loppu (kierrätettävyys, kierrätettävä sisältö); ja suorat päästöt ilmaan, veteen ja maaperään.

¹⁷ Katso: <http://www.ecodesign-wp3.eu/documents>

¹⁸ Ekologista suunnittelua koskeva kuulemisfoorumi järjestettiin 28.10.2015

¹⁹ Mahdollisista toimintavaihtoehtoista käyttöön aiotaan ottaa ainoastaan energiamerkintä, sillä ekosuunnitteluvaihtoehdon käyttöönotto ei vaikuta aiheelliselta energiansäästöpotentiaalin perusteella.

Edellä tunnistetuista tuoteryhmistä tehdään valmistelevat tutkimukset, joissa selvitetään yksityiskohtaisemmin mahdollisuudet ympäristöä säästäviin parannuksiin, mukaan lukien luvussa 5 luetellut kiertotalouteen liittyvät näkökohdat, ja tarjotaan perusteita toimintavaihtoehtojen tunnistamiseen vastaavissa vaikutustenarvioinneissa.

Direktiivin 15 artiklan 5 kohdassa vahvistetut perusteet sitovat komissiota sellaisten mahdollisten täytäntöönpanotoimien valmistelussa, joissa vahvistetaan edellä mainittuihin energiaan liittyviin tuotteisiin sovellettavia ekosuunnittelua tai energiamerkintää koskevia vaatimuksia. Lisäksi on huolellisesti vältettävä päällekkäisyydet kyseisiin tuotteisiin jo sovellettavien voimassa olevien EU-säädösten kanssa. Rakennusten automaattisiin ohjausjärjestelmiin liittyvää ekosuunnittelutoimenpidettä ei aiota esittää, mikäli rakennusten energiansäästöpotentiaali voidaan saavuttaa paremmin rakennusten energiatehokkuudesta annettuun direktiiviin ja/tai energiatehokkuudesta annettuun direktiivin tehtävien muutosten avulla. Turhan sääntelyn välttämiseksi ekosuunnittelutoimenpiteitä ei esitetä, mikäli suurin osa hissien energiansäästöpotentiaalista saavutetaan muiden, hissien komponenttien ekosuunnitteluun liittyvien asetusten avulla, kuten niiden sähkömoottoreita koskevan asetuksen avulla.

Tieto- ja viestintäteknologiatuotteille on ehdotettu aivan omaa menettelyä, jossa huomioitaisiin niiden erityisyys (ne eivät sisälly edellä mainittuihin tuoteryhmiin). Näin otettaisiin tehokkaasti huomioon myös niiden kiertotalouteen liittyvät mahdollisuudet, jotka ovat erityisen merkittävät matka-/älypuhelimissa.

Tieto- ja viestintäteknologiatuotteiden energiansäästöpotentiaalia on hyvin vaikea arvioida luotettavasti niiden tulevaan markkinakehitykseen liittyvän epävarmuuden takia. Lisäksi tieto- ja viestintäteknologiatuotteiden nopea kehittyminen nostaa esiin kysymyksen ekosuunnittelu-/energiamerkintäprosessien (jotka kestävät keskimäärin neljä vuotta) sopivuudesta energia- ja resurssitehokkuutta koskevien vähimmäisvaatimusten laatimisessa. Vapaaehtoiset sopimukset, jotka on hyväksytty eräiden elektroniikkatuoteryhmien (esimerkiksi kuvantamislaitteiden, pelikonsolien ja monitoimisten digisovitinten) alalla sääntelytoimille vaihtoehtoisiksi toimiksi, eivät myöskään aina ole osoittautuneet nopeammaksi keinoksi ekologisen suunnittelun tavoitteiden saavuttamisessa. Myös EU:n ja Yhdysvaltojen välinen Energy Star -sopimus, jonka mukaan molemmilla lainkäyttöalueilla asetetaan samat vapaaehtoisuuteen perustuvat tehokkuusvaatimukset toimistolaitteille, on arvioitava uudestaan ennen sen voimassaolon päättymistä vuonna 2018. Lopuksi tuotteiden yhä lisääntynyt yhteenliitettävyys – niin kotitalouksissa kuin eri toimialoillakin – ja älylaitteiden käyttöönotto sekä niiden vaikutus järjestelmien kokonaistehokkuuteen on otettava huolellisesti huomioon.

Komissio aikookin toteuttaa yksityiskohtaisemman arvioinnin, jossa se tarkastelee mahdollisuutta liittää seuraavat tieto- ja viestintäteknologiatuotteet ekologista suunnittelua koskevaan työsuunnitelmaan:

- yhdyskäytävät (kotitalouksien verkkolaitteet)
- matka-/älypuhelimet
- tukiasemat

Tämä mahdollistaa parhaimman toimintatavan määrittämisen tuotteiden energiatehokkuus- ja laajempien kiertotalousnäkökohtien parantamiseksi. Opastenäyttöjä ja langattomia latauslaitteita käsitellään meneillään olevissa, voimassa olevien televisioita ja ulkoisia virtalähteitä koskevien ekosuunnittelun täytäntöönpanotoimien uudelleentarkasteluissa.

5. KIERTOTALOUDEN EDISTÄMINEN

Tuotteen alkuperäinen suunnittelu vaikuttaa suurelta osin tuotteen ja sen komponenttien ja materiaalien korjaus-, uudelleenvalmistus- tai kierrätysmahdollisuuksiin. Näin ollen on erittäin tärkeää, että nämä näkökohdat otetaan huomioon mahdollisia ekosuunnitteluun liittyviä täytäntöönpanotoimenpiteitä tutkittaessa. Tähän saakka painopiste on ollut tuotteiden energiatehokkuuden parantamisessa, vaikka direktiiviin on sen vuoden 2005 voimaantulosta asti sisältynyt myös resurssitehokkuutta koskevia säännöksiä ja esimerkiksi tiettyjen tuoteryhmien vedenkulutusta ja kestävyyttä koskevia edellytyksiä.

Tässä uudessa työsuunnitelmassa komissio selvittää mahdollisuutta tarkempien tuotekohtaisten ja/tai horisontaalisten vaatimusten laatimiseen esimerkiksi kestävyuden (esimerkiksi tuotteen tai sen olennaisten osien vähimmäiseliniän), korjattavuuden (esimerkiksi varaosien ja korjausoppaiden saatavuuden, korjaukseen liittyvän suunnittelun), parannettavuuden, purkamista koskevan suunnittelun (esimerkiksi tiettyjen osien poistamisen helppouden), tiedotuksen (esimerkiksi muoviosien merkintöjen) ja uudelleenkäytön ja kierrätyksen helppouden (esimerkiksi yhteensopimattomien muovien välttämisen), kasvihuonekaasujen ja muiden päästöjen alalla sekä mahdollisuutta tieteellisen perustan asettamiseen vastaavien ekosuunnitteludirektiivin vaatimusten mukaisten edellytysten kehittämiseksi. Selvitys tehdään niin luvussa 4 tunnistetuista uusista tuoteryhmistä kuin luvussa 3 luetelluista voimassa olevista tuotekohtaista toimenpiteistä tulevan uudelleentarkastelun yhteydessä. Selvityksessä otetaan huomioon esitettyjen toimenpiteiden arvioidut hyödyt ja kustannukset sekä direktiivin liite II, jossa säädetään, että tuotteiden ympäristönsuojelullisen tason parantamiseen liittyvillä vaatimuksilla ei saa heikentää merkittävästi tuotteen suorituskykyä tai hyödyllisyyttä kuluttajien kannalta. Kaikki vaatimukset on myös voitava varmistaa ja niiden on oltava täytäntöönpanokelpoisia.

Erityisesti olisi selvitettävä järjestelmällisemmin, miten tuotteita koskeviin asetuksiin sisältyvien materiaalitehokkuusvaatimusten kehittämistä voidaan parantaa. Komissio kehittää tätä tarkoitusta varten ekologiseen suunnitteluun liittyvän kiertotalouden välineistön, joka voi olla esimerkiksi opastusta, joka koskee resurssi- ja materiaalitehokkuuteen liittyvien näkökohtien sisällyttämistä uusiin tuoteryhmiin tai voimassa olevien täytäntöönpanotoimenpiteiden tarkistamista. Perusteelliseen analyysiin perustuva välineistö tarjoaisi konkreettisia esimerkkejä siitä, kuinka edellä mainittuja näkökohtia voidaan käsitellä tuotekohtaisissa tai horisontaalisissa vaatimuksissa.

Komissio aikoo myös parantaa metodologista perustaa sekä uusien että uudelleentarkasteltavien, tuotteita koskeviin asetuksiin sisältyvien materiaalitehokkuusvaatimusten järjestelmällisempää hyväksymistä varten. Tätä tarkoitusta varten on hyväksytty eurooppalaisille standardointiorganisaatioille esitetty standardointipyyntö materiaalitehokkuutta koskevista näkökohdista²⁰. Kyseinen pyyntö kattaa ensisijaisesti seuraavat näkökohdat:

- tuotteiden elinkaaren pidentäminen
- elinkaarensa päätepuolella olevien tuotteiden komponenttien uudelleenkäyttö- tai materiaalien kierrätysmahdollisuus
- uusiokäytettyjen komponenttien ja/tai kierrätysmateriaalien käyttö tuotteissa.

Kyseisen standardointipyynnön perusteella laadittavat standardit ovat yleisluonteisia ja auttavat kehittämään tuotekohtaisia ja/tai horisontaalisia standardeja, joilla tuetaan mahdollisia materiaalitehokkuusvaatimuksiin liittyviä näkökohtia, kuten korjattavuutta tai kierrätettävyyttä.

²⁰ Komission päätös C(2015) 9096, hyväksytty 17.12.2015.

Myös parhaillaan toteutettavilla, tuotteiden ympäristöjalanjälkeen liittyvillä toimilla pyritään samaan tavoitteeseen.

6. MARKKINAVALVONTA JA KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

On arvioitu, että markkinoilla on 10–25 prosenttia tuotteita, jotka eivät ole ekologista suunnittelua ja energiamerkintää koskevien vaatimusten mukaisia. Tämä merkitsee sitä, että noin 10 prosenttia odotetuista energiansäästöistä jää saavuttamatta. Absoluuttisesti mitattuna tämä vastaa noin 17 Mtoe:ta primaarienergiaa vuodessa. Tämä on myös kuluttajien kannalta harhaanjohtavaa ja voi kasvattaa energialaskuja. Jäsenvaltiot vastaavat markkinavalvonnasta ja, vaikka täytäntöönpanotoimenpiteitä on viime vuosina huomattavasti tehostettu, ponnisteluja on edelleen jatkettava EU:n markkinoilla olevien säännösten vastaisten tuotteiden määrän vähentämiseksi.

Komissio on täytäntöönpanon parantamiseksi helpottanut kansallisten markkinavalvontaviranomaisten yhteistyötä ekosuunnittelua ja energiamerkintää käsittelevien hallinnollisen yhteistyön ryhmien (ADCO) puitteissa. Lisäksi komissio on tukenut aihekohtaisia yhteisiä valvontahankkeita, kuten EU:n rahoittamaa EEpliant-hanketta, ja aikoo tehdä niin jatkossakin. Myös kohdassa 3.2 mainitut tarkastusmenettelyissä sallittujen poikkeamien käytöstä annetut komission asetukset sekä energiatehokkuusmerkinnästä annettavaa asetusta koskeva komission ehdotus, josta käydään parhaillaan neuvotteluja eri toimielinten välillä,²¹ parantavat täytäntöönpanoa.

Euroopan unioni on maailman johtavia energiatehokkuutta koskevien vähimmäisvaatimusten ja tuotteiden energiamerkintöjen kehittäjiä. Myös monet muut valtiot ovat ottaneet käyttöön samantapaisia lähestymistapoja ja EU:n säädökset ja A–G-energiamerkintäasteikko ovat kansainvälisesti vaikutusvaltaisia. Lisäksi Euroopan unionilla on merkittävä tehtävä kansainvälisessä standardoinnissa. Edellä mainitut toimet ovat eurooppalaisten yritysten kannalta merkittäviä, sillä niillä tuetaan yhdenmukaisempia maailmanlaajuisia toimintaolosuhteita, vähennetään vaatimusten noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia ja luodaan uusia toimintamahdollisuuksia ulkomailla.

Komissio aikoo näin ollen jatkaa yhteistyötään muiden lainkäyttöalueiden kanssa standardien, testausmenetelmien ja, mikäli mahdollista, vähimmäisvaatimusten yhdenmukaistamiseksi maailmanlaajuisesti, esimerkiksi kansainvälisen standardoinnin, tuotekohtaisten sopimusten ja kaksipuolisten kauppasopimusten osana tehtävien sopimusten kautta.

²¹ KOM(2015) 341 lopullinen

7. TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

Komissio aikoo edistää seuraavia ensisijaisia tavoitteita tulevina vuosina:

- (1) saatetaan loppuun aikaisemmissa työsuunnitelmissa tunnistettuja tuotteita koskeva meneillään oleva lainsäädäntötyö
- (2) tarkastellaan uudelleen luvussa 3 mainittuja voimassa olevia toimenpiteitä
- (3) aloitetaan selvitykset luvussa 4 mainittujen tuoteryhmien osalta
- (4) vahvistetaan ekologisesta suunnittelusta annetun direktiivin merkitystä siirtymisessä kohti kiertotaloutta
- (5) helpotetaan jäsenvaltioiden välistä tiiviimpää yhteistyötä markkinoiden valvonnan alalla voimassa olevien säädösten tehokkaampaa täytäntöönpanoa varten
- (6) vahvistetaan yhteistyötä kansainvälisten kumppanien kanssa testaus- ja mittausten menetelmien ja, mikäli mahdollista, energiatehokkuutta koskevien vähimmäisvaatimusten yhdenmukaistamisen helpottamiseksi.